

*Τα μυστικά του Μηχανισμού
των Αντικυθήρων*

Project 6

Part a

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ Α02

---

*ΚΑΣΑΠΟΓΛΟΥ ΓΕΩΡΓΟΣ
ΚΟΥΙΜΤΖΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
ΚΟΝΤΙΚΗ ΚΑΜΙΡΟΗ
ΚΟΥΦΟΠΑΝΤΕΛΗ ΙΩΑΝΝΑ
ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ ΕΙΡΙΝΙ-ΝΑΤΑΛΙΑ
ΛΑΛΑΓΚΟΣ ΣΤΕΒΑΝ
ΜΑΝΩΛΗ ΣΟΦΙΑ-ΒΙΒΗ
ΜΟΥΡΑΤΙΔΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝΑ
ΜΠΑΛΑΜΠΑΝΙΔΟΥ ΑΝΝΑ
ΠΑΠΟΥΔΑΡΗΣ ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΠΑΡΙΣΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΠΑΥΛΙΔΟΥ ΑΝΝΑ-ΡΑΦΑΕΛΑ*

*ΠΕΤΡΙΔΟΥ ΠΑΡΘΕΝΑ (ΝΕΝΑ)
ΠΟΡΤΣΑΚΗ ΙΣΜΗΝΗ
ΠΑΠΤΟΠΟΥΛΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ
ΣΑΡΟΒΑ ΡΑΙΣΑ
ΣΕΡΑΚΛΕΙΔΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ
ΣΥΚΙΩΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ
ΤΑΓΚΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑ-ΜΑΡΙΑ
ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ ΧΡΙΣΤΙΝΑ
ΧΑΡΤΑΛΙΔΟΥ ΣΤΥΛΙΑΝΗ-ΡΑΦΑΕΛΑ*

Jacques-Yves Cousteau

Jacques-Yves Cousteau (11 Ιουνίου 1910 - 25 Ιουνίου 1997) ήταν Γάλλος ωκεανογράφος, εξερευνητής, συγγραφέας, φωτογράφος, κινηματογραφιστής, καθώς και μέλος της Γαλλικής Ακαδημίας

Jacques-Yves Cousteau

και της Εθνικής Ακαδημίας Επιστημών των ΗΠΑ.

Το 1975, μετά από πρόσκληση της Ελληνικής κυβέρνησης άρχισε εξερευνησεις στο Αιγαίο. Εξερεύνησε διάφορες περιοχές, κυρίως ανάμεσα στη Σαντορίνη και την Κρήτη και απέκλεισε την ύπαρξη της χαμένης Ατλαντίδος στη συγκεκριμένη περιοχή.

Jacques-Yves Cousteau

Επίσης εξερεύνησε το αρχαίο ναυάγιο, η αρχική ανακάλυψη του οποίου έφερε στο φως τον μηχανισμό των Αντικυθήρων, ενώ ανακάλυψε και το κουφάρι του βυθισμένου πλοίου "Βρετανικός».

Jacques-Yves Cousteau

Κατά τη δεύτερη υποβρύχια έρευνα στο χώρο του ναυαγίου, το 1976, που πραγματοποιήθηκε από την ερευνητική ομάδα του J.-Y.C και την Ελληνική Αρχαιολογική Υπηρεσία, βρέθηκαν, εκτός των άλλων αντικειμένων, δύο ακόμη ακέραια χάλκινα αγαλμάτια και η κεφαλή ενός τρίτου, καθώς και αρκετά από τμήματα μαρμάρινων και χάλκινων αγαλμάτων .

Χάλκινα γλυπτά

Η φθορά των χάλκινων δεν ήταν μεγάλη. Ωστόσο, υποβλήθηκαν σε χημικό καθαρισμό, προκειμένου να απομακρυνθεί η σκωρία που τα κάλυπτε. Τα χάλκινα γλυπτά διακρίνονται σε: α) πρωτότυπα, μεγάλου μεγέθους αγάλματα των κλασικών και ελληνοιστικών χρόνων και β) σε κλασικιστικές δημιουργίες των ύστερων ελληνοιστικών χρόνων.

Έφηβος των Αντικυθήρων

Ο έφηβος των Αντικυθήρων είναι ένα χάλκινο άγαλμα της ελληνοιστοικής περιόδου, το οποίο ανελκύθηκε από το ναυάγιο των Αντικυθήρων τον 1ο π.Χ. αιώνα.

Έφηβος των Αντικυθήρων

Έχει ύψος 1,94 μέτρα και θεωρείται ότι κατασκευάστηκε τη περίοδο 340 π.Χ. με 330 π.Χ. Παριστάνει ένα νέο άνδρα όρθιο και γυμνό. Το δεξί του χέρι βρίσκεται πλάγια και είναι υπερυψωμένο και δημιουργεί την αίσθηση της κίνησης. Μπορεί να κρατούσε κάποιο αντικείμενο, αλλά αυτό δεν είναι γνωστό, καθώς το πιθανό αντικείμενο δεν έχει διασωθεί.

Έφηβος των Αντικυθήρων

Το άγαλμα μπορεί να απεικονίζει το Πάρη, που πάει να πάρει το μήλο της Έριδος, τον Περσέα που κρατάει το κεφάλι της Μέδουσας ή κάποιο αθλητή που κρατάει μια σφαίρα. Εκτίθεται στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο Αθηνών.

Έφηβος των Αντικυθήρων

Παρόλο που στο θέμα της απόδοσής του σε συγκεκριμένο καλλιτέχνη δεν υπάρχει ομοφωνία μεταξύ των ερευνητών, δύσκολα μπορεί να αμφισβητηθεί η πολυκλείτεια παράδοση και ο συσχετισμός του με την αργειοσικυώνια σχολή γλυπτικής, όπως αυτή διαμορφώνεται μέχρι τα μέσα περίπου του 4ου αι.π.Χ.,

Έφηβος των Αντικυθήρων

όχι μόνον από τους συνεχιστές «τρίτης γενιάς» της σχολής του μεγάλου Σικυώνιου γλύπτη αλλά και από άλλους ανεξάρτητους καλλιτέχνες που επηρεάζονται από αυτή.

Μαρμάρινα αγάλματα

Όλα τα αγάλματα είναι κατασκευασμένα από λευκό, εξαιρετικής ποιότητας, παριανό μάρμαρο, διαυγές και λαμπερό, όπως διαπιστώνουμε σε εκεί-να που ήταν καλά θαμμένα μέσα στην ιλύ του βυθού.

Πολλά αγάλματα έχουν διαστάσεις μεγαλύτερες του φυσικού, κάποια έχουν φυσικό μέγεθος, ενώ πολύ λιγότερα είναι μικρότερα του φυσικού μεγέθους.

Μαρμάρινα αγάλματα

Παριστάνουν θεούς, ήρωες και θνητούς, οι οποίοι αποδίδονται όρθιοι ή καθιστοί, γυμνοί, ημίγυμνοι ή ντυμένοι, σε ήρεμη ή κινημένη στάση. Κανένα δε διατηρεί τη βάση του, ενώ πολύ λίγα διατηρούν τη συμφυή πλίνθο τους.

Μαρμάρινα αγάλματα

Τα μαρμάρινα γλυπτά του ναυαγίου μπορούν να διακριθούν σε τέσσερις κατηγορίες σύμφωνα με τα τεχνοτροπικά τους χαρακτηριστικά:

- *α) σε δημιουργίες που αντιγράφουν ή παραλλάσσουν διάσημα έργα της κλασικής αρχαιότητας,*

Μαρμάρινα αγάλματα

- *β) σε κλασικιστικές δημιουργίες, που συγχωνεύουν στοιχεία και συνθέσεις των κλασικών χρόνων, εμπλουτισμένες με χαρακτηριστικά της ελληνοιστοικής τέχνης,*
- *γ) σε έργα με έντονες αναμνήσεις από δημιουργίες της πρώιμης και της μέσης ελληνοιστοικής περιόδου και*
- *δ) σε πρωτότυπες δημιουργίες των ύστερων ελληνοιστοικών χρόνων.*

Μαρμάρινα αγάλματα

Μαρμάρινα αγάλματα

Μαρμάρινα αγάλματα

Ο Φιλόσοφος των Αντικυθήρων

*Κεφαλή γενειοφόρου
άνδρα*

*Βρέθηκε στο βυθό
της θάλασσας των
Αντικυθήρων, μαζί
με πολλά άλλα
γλυπτά, το 1901-
1902.*

Ο Φιλόσοφος των Αντικυθήρων

Η κεφαλή, παρ' όλη τη διάβρωση της επιφάνειας, σώζεται σε αρκετά καλή κατάσταση. Ίχνη «ραφών» στη βάση του λαιμού, μπροστά και αριστερά, επιβεβαιώνουν ότι είχε χυτευθεί χωριστά από το σώμα. Ένθετα ήταν τα μάτια. Εξωτερικά έφεραν περίγραμμα από λεπτή μετάλλινη ταινία, ενώ οι βολβοί ήταν από λευκή άλλοτε, υποκίτρινη σήμερα, ύλη, ίσως αλάβαστρο.

Ο Φιλόσοφος των Αντικυθήρων

Πρόκειται για το πορτρέτο ενός γενειοφόρου ηλικιωμένου άνδρα, στο οποίο αποδίδονται με ρεαλισμό τα ατομικά του χαρακτηριστικά. Η ατημέλητη εμφάνιση της μορφής παραπέμπει σε κυνικό φιλόσοφο. Για το λόγο αυτό έχει διατυπωθεί η άποψη ότι παριστάνει τον Αθηναίο κυνικό Αντισθένη (450/445-365 π.Χ.) που υπήρξε δάσκαλος του Διογένη.

Ο Φιλόσοφος των Αντικυθηρών

Η Σέμνη Καρούζου διατύπωσε για πρώτη φορά, το 1985, την άποψη ότι το πορτρέτο ίσως παριστάνει τον περίφημο φιλόσοφο του 3ου αι. π.Χ. Βίωνα Βορυσθενίτη (από τον ποταμό Βορυσθένη της Ολβίας, στη σημερινή Ουκρανία).

Ο Φιλόσοφος των Αντικυθήρων

Έχει, ωστόσο, υποστηριχθεί και η χρονολόγησή του στο α' μισό του 2ου αι. π.Χ., εξαιτίας του ρεαλισμού του, που τον φέρνει κοντά σε δημιουργίες της μέσης ελληνιστικής περιόδου. Η Σ. Καρούζου θεώρησε την κεφαλή έργο της ροδιακής σχολής χαλκοπλαστικής.

Ο Φιλόσοφος των Αντικυθηρών

Σύμφωνα με τη σχεδιαστική αναπαράσταση του Ι. Σβορώνου ο «φιλόσοφος» παριστανόταν όρθιος να πατάει σταθερά και με τα δύο πόδια στο έδαφος και να φοράει μακρύ ιμάτιο, που θα κάλυπτε το μεγαλύτερο μέρος του σώματος, ως τα γόνατα, και θα αναδιπλωνόταν στον αριστερό ώμο.

Ο Φιλόσοφος των Αντικυθήρων

Με το αριστερό χέρι κρατούσε ραβδί, ενώ το δεξί, λυγισμένο στον αγκώνα, ήταν προτεταμένο σε χειρονομία χαρακτηριστική των ρητόρων.

- *ΕΙΡΗΝΗ - ΝΑΤΑΛΙΑ ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ*
- *ΒΙΒΗ - ΣΟΦΙΑ ΜΑΝΩΛΗ*
- *ΣΕΡΑΚΛΕΙΔΗΣ ΛΕΥΤΕΡΗΣ*

Ο Φιλόσοφος των Αντικυθηρών

Έχει, ωστόσο, υποστηριχθεί και η χρονολόγησή του στο α΄ μισό του 2ου αι. π.Χ., εξαιτίας του ρεαλισμού του, που τον φέρνει κοντά σε δημιουργίες της μέσης ελληνιστικής περιόδου.

Αμφορείς

Με το όρο αμφορέας εννοείται ένα αγγείο με οβάλ σώμα με κάθετη λαβή αμφίπλευρα. Χρησιμοποιείται για την αποθήκευση οίνου και ενίοτε ελαίου. Το όνομα αμφορεύς προέρχεται από το επίρρημα αμφί και το ρήμα φέρειν.

Αμφορείς

Οι αμφορείς επινοήθηκαν στην αρχαία Ελλάδα και υιοθετήθηκαν από τους Ρωμαίους ως κύρια μέσα μεταφοράς και αποθήκευσης κρασιού, λαδιού ελαιόκαρπου, δημητριακών, ψαριών κ.α. Χρησιμοποιήθηκαν σε όλη τη Μεσόγειο και τις επαρχίες της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας περίπου έως τον 16ο αιώνα.

Αμφορείς

Αμφορείς

---

*Το συγκεκριμένο αγγείο παρουσιάζεται σε αρκετούς τύπους. Οι αμφορείς ταξινομούνται σε αμφορείς με λαιμό (καθαρό περίγραμμα λαιμού) και κωδωνόσχημους (συνεχές προφίλ από τα χείλη έως τη βάση). Οι αμφορείς με λαιμό κατηγοριοποιούνται σε αμφορείς Nola, Παναθηναϊκούς, Νικοσθένειους από την κεραμική *Bucchero* και οξυπύθμενους με εξόγκωμα αντί για βάση στο κατώτατο σημείο.*

Αμφορείς

Διαχρονικά αγγεία οι αμφορείς παράγονταν από τις απαρχές της μελανόμορφης τεχνικής έως το τέλος της ερυθρόμορφης τεχνικής, ενώ η κατασκευή τους διακρίνεται για τη λεπτότητά της σε ύστερες περιόδους. Ο Αμφορέας με λαιμό διαθέτει οβάλ σώμα, διακριτό λαιμό με παχύ στόμιο, δύο κάθετες λαβές και βαρύ στήριγμα. Ορισμένοι γεωμετρικοί αμφορείς φέρουν σιγμοειδή διακόσμηση αμφίπλευρα του λαιμού.

Αμφορείς

- ΙΩΑΝΝΑ ΚΟΥΦΟΠΑΝΤΕΛΗ
- ΣΟΥΛΤΑΝΑ /ΤΑΤΙΑΝΑ ΜΟΥΡΑΤΙΔΟΥ

Τα γυάλινα σκεύη από το ναυάγιο των Αντικυθήρων

Τα γυάλινα σκεύη από το ναυάγιο των Αντικυθήρων

*Τα εξαιρετικής σπανιότητας και ομορφιάς
γυάλινα αγγεία από το ναυάγιο των
Αντικυθήρων αναμφίβολα δεν
αποτελούσαν τμήμα του εξοπλισμού του
πλοίου, αλλά του φορτίου του: ήταν
πολυτελή σκεύη και, όπως και τα
υπόλοιπα μεταφερόμενα έργα τέχνης,
είχαν πιθανότατα ως τελικό προορισμό τις
αγορές της Ιταλίας.*

Τα γυάλινα σκεύη από το ναυάγιο των Αντικυθήρων

---

*Εκτός από την κατασκευαστική τους
αρτιότητα και την έντονη πολυχρωμία,
εντύπωση προξενεί και η άριστη
κατάσταση διατήρησής τους, παρά το
μεγάλο βάθος στο οποίο βρέθηκαν και τις
αντίξοες συνθήκες κατά την ανέλκυσή
τους.*

Τα γυάλινα σκεύη από το ναυάγιο των Αντικυθήρων

Τα περισσότερα γυάλινα αγγεία από το ναυάγιο, ολόκληρα ή αποσπασματικά σωζόμενα, ανασύρθηκαν από το βυθό κατά τις έρευνες του 1900-1901. Οι ανασκαφές του Cousteau το 1976 πρόσθεσαν ορισμένα ακόμη, όπως επίσης και θραύσματα που συνανήκουν με τα σκεύη που είχαν έρθει στο φως στις αρχές του αιώνα, και σε πολλές περιπτώσεις συγκολλήθηκαν με αυτά.

Τα γυάλινα σκεύη από το ναυάγιο των Αντικυθήρων

Η σημασία όμως του ναυαγίου των Αντικυθήρων έγκειται όχι μόνο στο ότι παρέχει μια ασφαλή χρονολόγηση μέσα στο β' τέταρτο του 1ου αι. π.Χ., αλλά και ένα πλήρες δειγματολόγιο της συροπαλαιστινιακής και ίσως και αιγυπτιακής παραγωγής γυάλινων αγγείων του α' μισού του 1ου αι. π.Χ., προσφέροντας ταυτόχρονα μια πρώτη αξιόπιστη μαρτυρία για το εμπόριο γυαλιού μεταξύ Ανατολής και Δύσης.

Τα γυάλινα σκεύη από το ναυάγιο των Αντικυθήρων

Στα ευρήματα του ναυαγίου των Αντικυθήρων αντιπροσωπεύονται οι πλέον γνωστές αλλά και οι πιο εντυπωσιακές μέθοδοι κατασκευής γυάλινων αγγείων της ελληνοιστικής εποχής. Οι γνώσεις μας για την κυκλοφορία και το εμπόριο του γυαλιού (είτε ακατέργαστου είτε σε μορφή αγγείων και σκευών ή σε κομμάτια προορισμένα για ανακύκλωση) ολοένα αυξάνονται με την εύρεση ναυαγίων ανά τη Μεσόγειο.

Τα γυάλινα σκεύη από το ναυάγιο των Αντικυθήρων

Ανεξάρτητα από το αν η Δήλος υπήρξε αφετηρία του πλοίου ή σταθμός του στο δρόμο από την Ασία, ο ρόλος του νησιού ως διεθνούς κέντρου διαμετακομιστικού εμπορίου καθιστά ιδιαίτερα θελκτική την υπόθεση ότι στο λιμάνι του φορτώθηκαν και τα γυάλινα σκεύη, που πιθανότατα προέρχονται από συροπαλαιστινικά (τα μονόχρωμα αγγεία) και αιγυπτιακά (τα πολύχρωμα) εργαστήρια

Τα γυάλινα σκεύη από το ναυάγιο των Αντικυθήρων

Οι υποβρύχιες έρευνες που πραγματοποιήθηκαν στο χώρο του ναυαγίου των Αντικυθήρων έχουν μέχρι στιγμής αποδώσει ένα σύνολο είκοσι γυάλινων αγγείων, ολόκληρων ή αποσπασματικά σωζόμενων. Ο αριθμός αυτός, ωστόσο, δεν πρέπει να θεωρηθεί τελικός, καθώς δεν έχει επιτευχθεί η ανέλκυση ολόκληρου του φορτίου του πλοίου.

Νένα Πετρίδου - Καλλιρρόη Κοντική

Κασάπογλου Γιώργος - Κουιμτζής Δημήτρης

Νομίσματα .....συνεχίζεται

